

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЇ ОСОБИСТОСТІ : ТЕОРІЯ, ДОСВІТ, ПРАКТИКА

МАТЕРІАЛИ

Всеукраїнської науково-практичної конференції
(28-29 квітня 2022 р., м. Одеса, Україна)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний заклад
ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ імені К. Д. УШИНСЬКОГО (м. Одеса)
КАФЕДРА ЗАГАЛЬНОЇ ТА ДИФЕРЕНЦІАЛЬНОЇ
ПСИХОЛОГІЇ СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНОГО
ФАКУЛЬТЕТУ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЇ ОСОБИСТОСТІ : ТЕОРІЯ, ДОСВІТ, ПРАКТИКА

МАТЕРІАЛИ

Всеукраїнської науково-практичної конференції
28-29 квітня 2022 року

Одеса

ФОП Белий А.Є.
2022

УДК 159.9: 37.015.3

ББК 88.4

А 43

Друкується згідно рішення Вченої ради Соціально-гуманітарного факультету Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (Протокол № 6 від 17.02.2022 р.)

Актуальні проблеми психології особистості :
А 43 **теорія, досвіт, практика :** Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (28-29 квітня 2022 р.). / відп. ред. О. П. Саннікова. Одеса :ФОП Бєлий А.Є., 2022. 168 с.

ISBN 978-617-7757-40-4

Редакційна колегія

- Саннікова О. П. – *доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри загальної та диференціальної психології; відповідальний редактор;*
- Василенко І. В. – *кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної та диференціальної психології;*
- Меленчук Н. І. – *кандидат психологічних наук, старший викладач кафедри загальної та диференціальної психології;*
- Санніков О. І. – *доктор психологічних наук, професор кафедри теорії та методики практичної психології.*
- Кривдик В. Г. – *здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти.*

Матеріали збірника містять результати теоретико - емпіричних досліджень, що здобуті в процесі науково-дослідної роботи студентів, аспірантів та науковців, які навчаються і працюють у закладах освіти України.

Для студентів, аспірантів, молодих науковців, психологів, педагогів та широкого кола зацікавлених осіб.

За зміст та помилки, що можуть зустрічатися в тексті статей, несуть відповідальність автори.

ISBN 978-617-7757-40-4

© Університет Ушинського, 2022

ПІДХОДИ ЩОДО ОБҐРУНТУВАННЯ МОДЕЛІ ФОРМУВАННЯ ВІДНОШЕННЯ ОСОБИСТОСТІ ДО ВЛАСНОГО ЗДОРОВ'Я

Максименко Ю. Б.

*доктор психологічних наук, професор кафедри
загальної та диференціальної психології,
Університет Ушинського*

Міщенко О. С.

*здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти,
Університет Ушинського*

Актуальність дослідження Питання про виховання потреби у здоровому способі життя є досить актуальним і важливим у даний час. Ситуація зі станом здоров'я населення в Україні погіршується. Однією з причин цього є низький рівень знань у переважної більшості людей з фундаментальних законів раціонального формування, збереження і зміцнення свого власного здоров'я впродовж усього життя, та взагалі, зневажливе ставлення до нього. Окреслене зумовило вибір теми даного дослідження та підтверджує його актуальність.

Постановка завдання Аналіз наукових джерел, присвячених проблематиці відношення особистості до власного здоров'я показав, що на сьогодні велика кількість вчених займається даним питанням. Серед них варто відмітити таких науковців як: Атаманенко Л. М. [1], Барко В. І. [2], Бойко О. В. [2], Литвиненко Е. С. [2], Гріневич І. І. [3], Криволапчук В. О. [4], Козлов А. В. [5], Коцан І. Я. [6], Корольчук М. С. [7], Родіна Н. В. [8] тощо.

Проте, все ж таки, окреслене питання залишається остаточно не вирішеним.

Метою даного дослідження є обґрунтування моделі формування відношення особистості до власного здоров'я.

Результати дослідження З огляду на мету даного дослідження доречно окреслити функціональні компоненти майбутньої моделі, виходячи із обґрунтованих завдань такого навчання (табл. 1).

Таблиця 1

**Функціональні компоненти моделі формування
відношення особистості до власного здоров'я**

Завдання експериментально-дослідного завдання	Функціональний компонента
впевненість у собі, цілеспрямованість, високий рівень самоконтролю	Розумова
фіксація на внутрішній стабілізації та впевненості	Планувальна
розвинута пам'ять	Пошукова
стабільний стан психіки або психічна витривалість	Інформаційна
вольовий компонент особистості як координуюча детермінанта діяльності дорослого	Систематизуюча
антиципаційно-креативний потенціал дорослого як домінанта особистості	Вибіркова
концентрація уваги	Оціночна
аналітичні здібності	Аналітична

Отже, в таблиці представлена відповідність завдань експериментально-дослідного навчання із функціональними компонентами моделі формування відношення особистості до власного здоров'я. При цьому доречно підкреслити, що поняття функціональних компонент вперше введено до наукового обігу в контексті формування відношення особистості до власного здоров'я.

Доцільність такого введення зумовлена наступними обставинами:

По–перше, саме компоненти в сукупності надають цілісне уявлення про систему формування відношення особистості до власного здоров'я взагалі та про зміст експериментально-дослідного завдання, зокрема;

По-друге, окреслені компоненти доцільно визначити як функціональні з огляду на те, що вони в повній мірі узгоджені із функціями дорослих та відзеркалюють функціональну складову таких психологічних експериментів.

Окреслені функціональні компоненти є власним баченням і даний перелік є повним, але не вичерпним. Тобто зазначені функціональні компоненти можуть деталізуватись або навпаки підлягати трансформації змістовного уявлення.

При цьому реалії сьогодення потребують розробки

належного науково – методичного забезпечення , яке сприятиме реалізації експериментально-дослідного навчання в контексті формування відношення особистості до власного здоров'я .

З огляду на це необхідно розробити модель, основними сутнісними ознаками якої будуть оцінка кожного окремого функціонального компонента експериментально-дослідного навчання в контексті формування відношення особистості до власного здоров'я, узагальнення отриманих результатів та їх аналіз.

Для того, щоб здійснити оцінку функціональних компонентів доцільно використовувати такі показники, які ґрунтуються на обґрунтованих функціональних компонентах:

П 1 – показник розумової функціональної компоненти;

П 2 – показник планувальної функціональної компоненти;

П 3 – показник пошукової функціональної компоненти;

П 4 – показник інформаційної функціональної компоненти;

П5 – показник систематизуючої функціональної компоненти;

П 6 – показник вибіркової функціональної компоненти;

П 7 – показник оціночної функціональної компоненти;

П 8 – показник аналітичної функціональної компоненти.

При цьому виконуються завдання розроблені в межах окреслених функціональних компонентів, які в повній мірі здатні висвітлити об'єктивну якість кожної окремої функціональної компоненти.

При цьому визначення такого показника відбувається шляхом підрахунку правильних відповідей. Саме кількість таких відповідей й дорівнює показнику, що розраховується. Виходячи з того, що завдань в розрізі кожного функціонального компонента – 5, а компонент загалом – 8 – максимальна кількість правильних відповідей може дорівнювати 40.

З метою визначення інтервалів оцінки якості формування відношення особистості до власного здоров'я та керуючись максимально можливим значенням інтегрального показника – 40, можна побудувати шкалу оцінки якості формування відношення особистості до власного здоров'я , яка має чотири інтервали (табл.. 2).

Таблиця 2

**Шкала оцінки якості формування відношення
особистості до власного здоров'я**

Інтервал	Рівень якості	Інтервал	Рівень якості
[0-9]	Дуже низький	[10-19]	Низький
[20-29]	Достатній	[30-40]	Високий

Як видно з таблиці 2., існує чотири інтервали для оцінки якості формування відношення особистості до власного здоров'я та підрахувавши загальну кількість балів по запропонованим 8 показникам, існує можливість визначення загального рівня якості формування відношення особистості до власного здоров'я .

Кожен з таких показників може знаходитись у межах від 0 до 5. При цьому можна вважати, що якщо кожен показник знаходиться від інтервалу від 0 до 3, то показник знаходиться в критичному стані; якщо дорівнює 4 – в середньому, якщо рівний 5 - в належному.

У відповідності із даною градацією можна надати рекомендації до удосконалення формування відношення особистості до власного здоров'я:

Сутність розроблених рекомендацій полягає в наступному: в розрізі кожного виокремлено показника розподілено інтервал його значення.

Таблиця 3

**Рекомендації до удосконалення формування
відношення особистості до власного здоров'я**

Показник	Значення показника	Рекомендація
П 1 - показник розумової функціональної компоненти	0-3	Встановити причину стресу, звернутись до фахівців
	4	Забезпечити психологічну підтримку з боку тренера в коригуванні отриманого результату
	5	Показник має бажане значення
П 2 – показник планувальної функціональної компоненти	0-3	Встановити причину стресу, звернутись до фахівців
	4	Забезпечити психологічну підтримку з боку тренера в коригуванні отриманого результату

Показник	Значення показника	Рекомендація
	5	Показник має бажане значення
П 3 – показник пошукової функціональної компоненти	0-3	Встановити причину стресу, звернутись до фахівців
	4	Забезпечити психологічну підтримку з боку тренера в коригуванні отриманого результату
	5	Показник має бажане значення
П 4 – показник інформаційної функціональної компоненти	0-3	Встановити причину стресу, звернутись до фахівців
	4	Забезпечити психологічну підтримку з боку тренера в коригуванні отриманого результату
	5	Показник має бажане значення
П 5 – показник систематизуючої функціональної компоненти	0-3	Встановити причину стресу, звернутись до фахівців
	4	Забезпечити психологічну підтримку з боку тренера в коригуванні отриманого результату
	5	Показник має бажане значення
П 6 – показник вибіркової функціональної компоненти	0-3	Встановити причину стресу, звернутись до фахівців
	4	Забезпечити психологічну підтримку з боку тренера в коригуванні отриманого результату
	5	Показник має бажане значення
П 7 – показник оціночної функціональної компоненти	0-3	Встановити причину стресу, звернутись до фахівців
	4	Забезпечити психологічну підтримку з боку тренера в коригуванні отриманого результату
	5	Показник має бажане значення
П 8 – показник аналітичної функціональної компоненти	0-3	Встановити причину стресу, звернутись до фахівців
	4	Забезпечити психологічну підтримку з боку тренера в коригуванні отриманого результату
	5	Показник має бажане значення

Рис. 1. Модель формування відношення особистості до власного здоров'я (розроблено та запропоновано автором)

Якщо показник має значення 5, показник має бажане значення та застосування рекомендацій не є необхідним. Якщо показник знаходиться в значенні 4, має місце часткове тобто неповне виконання відповідної функції, а тому

запропоновано рекомендацію, завдяки якій може бути скориговано якість виконання окремої функції з метою забезпечення якості формування відношення особистості до власного здоров'я. Якщо показник знаходиться в межах від 0 до 3, йдеться про повне невиконання певної функції, що спричиняє руйнівний вплив на формування відношення особистості до власного здоров'я .

В даному випадку рекомендації носять категоричний та радикальний характер та їх застосування може в певній мірі підвищити якість формування відношення особистості до власного здоров'я в розрізі окремих функціональних компонентів, що в цілому сприятиме забезпеченню належного стану.

Окреслені рекомендації здатні забезпечити удосконалення процесу формування відношення особистості до власного здоров'я. При цьому визначення такого показника відбувається шляхом підрахунку правильних відповідей. Саме кількість таких відповідей й дорівнює показнику, що розраховується. Виходячи з того, що завдань в розрізі кожного функціонального компонента – 5, а компонент загалом – 8 – максимальна кількість правильних відповідей може дорівнювати 40.

Таким чином можна надати модель формування відношення особистості до власного здоров'я (рис. 1.).

Висновки:

Запропонована модель безперечно сприятиме удосконаленню формування відношення особистості до власного здоров'я .

Наукова новизна даного дослідження полягає в розробці та обґрунтуванні моделі формування відношення особистості до власного здоров'я.

При цьому в якості наряду подальшого дослідження доцільно зазначити необхідність розробки спеціальних завдань для апробації запропонованої моделі, які в повній мірі здатні висвітлити об'єктивну якість кожної окремої функціональної компоненти.

Література

1. Атаманенко Л. М. Дослідження соціальних і психологічних складових суб'єктивного образу здорового способу життя. *Проблеми загальної та педагогічної психології: Зб. наук. пр.*

Інституту психології ім. Г.С.Костюка АПН України. К., 2004. Т.VII. Вип. 3. С. 15-27.

2. Барко В. І., Бойко О. В., Литвиненко Е. С. Інформаційний poradnik з питань формування прихильності до здорового способу життя і безпечної поведінки серед військовослужбовців та працівників правоохоронних органів: [практ. посіб.]. Київ : К.І.С., 2008. 142 с.

3. Гріневич І.І. Сутність здорового способу життя: історично-педагогічний аналіз проблеми // Наукові записки. Психолого-педагогічні науки. Ніжин, 2001. № 1. С. 92-99.

4. Забезпечення психологічного здоров'я працівників Національної поліції України: навчально-методичний посібник / Остапович В. П., Барко В. І., Кирієнко Л. А., Пампура І. І., Барко В. В.; за ред. д-ра юрид. наук, проф. В. О. Криволапчука. Київ : ДНДІ МВС України, 2019. 168 с.

5. Козлов А. В. Структура психологического здоровья: психосемантический подход // Вісник Харківського національного університета. Серія: Психологія. 2011. № 937. С. 130-133.

6. Коцан І. Я. Психологія здоров'я людини / І. Я. Коцан, Г. В. Ложкін, М. І. Мушкевич. Луцьк : РВВ «Вежа» Волин. нац. ун-ту ім. Леси Українки, 2009. 316 с.

7. Психологічне забезпечення психічного і фізичного здоров'я: Навч. посіб.: М.С. Корольчук, В.М. Крайнюк, А.Ф. Косенко, Т.І. Кочергіна; заг. ред. М.С. Корольчука. К.: ІНКОС, 2002. 272 с.

8. Родіна Н. В. Психологія копіне-поведінки: системне моделювання: дис. ... докт. психол. наук : 19.00.01. К., 2012. 504 с.

УДК 159.9

ДЕТЕРМІНАНТИ СПЕЦИФІЧНИХ ПРОЯВІВ АГРЕСИВНОСТІ ПРОФЕСІОНАЛА

Санніков О. І.

доктор психологічних наук, професор
кафедри теорії та методики практичної психології,
Університет Ушинського

Гайворонський В. А.

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти,
Університет Ушинського